Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 108. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 8-го ЧЕРВНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 8, 1955. No. 108. VOL. LXII.

ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА СВІТУ ВІЛЬНОЇ ПРАЦІ ТА ВІЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ

ПРОВІД СПІЛКИ ОБ'ЄДНАНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ І КЕРІВНИЦТВО ФАБРИК ФОРДА ПІДПИСАЛИ ТРИРІЧНИЙ ДОГОВІР В СПРАВІ ПІДВИЩЕННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТНІ І ВСТАНОВЛЕННЯ ДОДАТКОВИХ ДОПОМОГ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ

Дітройт. — Форд Мотор Компані і Спілка Об'єднаних Автомобільних Робітників добилися по довгих переговорах порозуміння в справі загарантування річної платні і в справі виплачування Фордом додаткових допомог на випадок безробіття для 140,000 робітників фабрик Форда. Договір в цій справі підписано на протяг трьох років. Цим порозумінням відвернено загрозу загального страйку у фабриках Форда, де він почався вже був у понеділок частинно й охопив або мав охопити 84,000 робітників. Після проголошення комунікату в справі порозуміння, страйк відкликано телеграфічно. Переговори між проводом спілки автомобільних робітників і керівництвом Форд Мотор Компані тягнулися сім тижнів і в останні дні тривали цілих 25 годин. Обидві сторони, ідучи взаємно на деякі уступки, погодилися на програму ґарантованої платні на протяг трьох років і на встановлення 55-мільйонового фонду, з якого мають бути виплачувані додаткові допомоги для робітників на випадок їх безробіття. Ці допомоги — до 25 долярів тижнево будуть виплачувані поруч державних допомог на протязі 26 тижнів. Конкретно, на протязі перших чотирьох тижнів робітники одержуватимуть 65% нормальної платні і на протязі дальших 22 тижнів 60 відсотків. Обидві сторони назвали досягнене порозуміння історичним кроком у взаєминах між світом індустрії і світом праці. Представник Форда Джан С. Буґас заявив, що це вперше в історії ЗДА велика індустрійна корпорація прийняла здоровий плян додаткової допомоги робітникам на випадок їх безробіття. Президент Об'єднаних Автомобільних робітників Волтер Рутер підкреслив, що успіх переговорів доказує — всупереч всім брехням комуністів — що вільний світ праці і вільне керівництво індустрії можуть іти разом і можуть знайти спільний знаменник для розв'язування їхніх проблем. Крім вище згаданих успіхів, робітництво Форда добилося підвищення заробітної платні на 6 центів на годину, вищих ставок за т. зв. понад години, поліпшення пенсії та обезпечень й ін.

На черзі переговори з Дженерал Моторс

Дітройт. — Після успішного закінчення переговорів з Форд Мотор Кампані, Волтер Ф. Рутер, президент автомобільних робітників і президент Конґресу Індустріяльних Організацій, заявив, що він починає негайно переговори в справі ґарантованої річної платні з керівництвом Дженерал Моторс і що він плянує повести незабаром такі ж переговори з іншими індустріяльними компаніями, щоб добитися для веденого ним робітництва (1,500,000 робітників) таких умов, що їх вони осягнули у Форда. Дійсність дотеперішнього контракту між робітниками і керівництвом фабрик Дженерал Моторс минає в середу і цього ж дня будуть зроблені перші кроки для підписання нового договору. Такі ж переговори почнуться за кілька тижнів з корпорацією Крайслера. В компетентних колах думають, що Дженерал Моторс і Крайслер Корпорейшен підуть за прикладом Форда і погодяться в такому чи іншому обсязі на вимоги зорганізованого світу праці. Не підуть на ці вимоги менші індустрійні підприємства, бо вони не мають відповідних капіталів. Підкреслюють, що страйк у фабриках Форда, крім втрат для самого робітництва, коштував би був американську націю 35,000,000 долярів денно. Робітники тратили б були кожного дня 2,690,000 долярів належної їм заробітної платні. Керівники інших ділянок американської індустрії, як наприклад, текстильної, незадоволені договором Форда з робітництвом і заявляють, що цей крок може довести до соціялізації країни і контрольованої господарки, що дало фатальні наслідки в Англії.

Міжнародна Комуністична змова загрожує індивідуальній і збірній волі

Савт Бенд, Індіяна. — Генеральний прокуратор Герберт Бравнелл, промовляючи на святі закінчення шкільного року в Нотрдамському університеті, де він дістав докторат „гоноріс кавза", пригадав присутнім, що до Америки втікали з Европи всі ті, кого там переслідували. Спочатку були це люди, яких переслідували за релігію і які знайшли повну релігійну свободу в цій країні. Але ще й тепер міжнародна комуністична змова загрожує індивідуальній і збірній волі в світі. Бравнелл казав, що робиться всі заходи, щоб очистити урядові установи від комуністичних впливів та від комуністичних поплентачів. Але „не досить діяти проти комуністичної змови, треба діяти ще й позитивно для того, щоб запанували воля, мир і братерство".

„Провідництво кориниться в серці і в розумі, а не на кінці язика"

Вест Пойнт, Н. Й. — Президент Айзенгавер промовляв на прийнятті Федерації Вихованців Військової Академії на тему провідництва. У своїй промові він „охолоджував" тих політиків, які багато говорять про провідництво в народі. Він сказав, що „провідництво кориниться в серці і в розумі, а не на кінці язика. Військова Академія в Вест Пойнті могла б допомогти багатьом людям зрозуміти цю правду та показати їм, що любов правди і гідність людини — це найважніші справи в житті одиниць і народів". Ця промова президента була найповажнішим моментом під час відзначування 40-річчя тієї кляси в Вест Пойнт, яка в 1915 році закінчила Військову Академію, і в якій навчався і президент Айзенгавер. Президент сказав, що його досвід на новому становищі ще не довгий, але він має добру нагоду порівнювати методи праці в теперішньому своєму житті з тими методами, якими керуються військовики в своїй праці: „Нас вчили в школі робити рішення на основі фактів і правди та всіми силами змагати до того, щоб здійснювати наші пляни. Ми маємо прийняти думку наших командантів та виконувати наші обов'язки згідно з нашими здібностями." Президент казав, що коли людина є певна себе і певна тих способів, якими вона користується для осягнення свого рішення — тоді ця „людина може бути сильна, але при тому й лагідна". Президент зазначив, що день 6 червня — це день важливих рішень і милих спогадів. В тому дні почалася була висадка в Нормандії в 1944 році, щоб перемогти Гітлера, і того самого дня його син Джан закінчив Вест Пойнт. — Президент брав участь в поході своєї кляси з 1915 року і звидів музей при Академії та відбирав дефіляду Корпусу Кадетів.

За членство ЗДА в Міжнародній Фінансовій Корпорації

Вашинґтон. — Секретар скарбу М. Гомфрі зізнавав на Сенатській Банковій Комісії і просив про дозвіл Конґресу на членство ЗДА в Міжнародній Фінансовій Корпорації. Гомфрі сказав, що ця Корпорація буде різнитися від існуючих досі банків тим, що постачатиме капітал на пливких умовах і без урядових ґарантій. Ця міжнародна фінансова інституція має заохотити до приватних інвестицій закордоном, головним чином у недорозвинених країнах. „Підтримуючи приватні підприємства в чужих країнах, казав Гомфрі, Міжнародна Фінансова Корпорація буде конкретним висловом американського переконання, що економічний розвиток можна найкраще осягнути при допомозі збільшення приватних підприємств". Асистент державного секретаря Семюел С. Во сказав, що американські приватні інвестиції сконцентровані в нечисленних промислах, головним чином в нафтовому і в вуглиному. Участь ЗДА в МФК, казав він, буде в згоді з нашим становищем провідника вільного світу.

Найвищий Суд анулював звільнення д-ра Пітерса

Вашинґтон. — Найвищий Суд ЗДА вирішив, що уряд діяв незаконно, коли звільнив з праці д-ра Джана П. Пітерса, закидаючи йому нельояльність до цієї країни. Д-р Пітерс є сеньйором професором в Єйльському університеті, а крім того він був затруднений як дорадник при Службі Публічного Здоров'я. — Рада для Справ Льояльности звільнила д-ра Пітерса з цього становища на основі того, що були деякі сумніви щодо його льояльности до уряду ЗДА. Найвищий Суд вирішив, що це звільнення із праці д-ра Пітерса не було в згоді з екзекутивним зарядженням, яке визначує юрисдикцію Ради для Справ Льояльности. Окрема комісія два рази була звільнила д-ра Пітерса від закидів нельояльности, та проте його таки звільнено з урядового становища. Але Найвищий Суд не зайняв становища до того, чи обвинувачений має право жадати, щоб він мав можність сконфронтуватися з тими свідками, які його обвинувачують у нельояльності, і які користають з секретности так, що їхні прізвища не є виявлені. Найвищий Суд закінчив свою сесію і почав свої вакації, які триватимуть аж до осени.

Селлер за усунення МекЛавда

Вашинґтон. — Голова Правничої Комісії в Палаті Репрезентантів конґресмен Еменюел Селлер ще раз домагається, щоб усунути адміністратора нового іміґраційного закону з 1953 року Скотта МекЛавда і передати його аґенди урядовцеві з державного департаменту, який займався б тільки цією справою. (МекЛавд очолює ще й Відділ Безпеки в державному департаменті). Конґресмен Селлер внесе окремий законопроєкт в цій справі, в якому домагатиметься ще таких змін в іміґраційному законі. 1. Збільшити число іміґрантів з 209,000 до 224,000, які мали б прибути до цієї країни на основі нового закону. 2. На думку Селлера треба б змінити не тільки закон, але й усунути ті персональні перешкоди, які не дозволяють на швидке здійснювання цього закону. Але конґресмен Френсіс Е. Волтер, який очолює Підкомісію для справ іміґрації в Палаті Репрезентантів, заявив, що він буде противитися запропонованому законопроєктові конґресмена Селлера.

ДОЛЛЕС СУМНІВАЄТЬСЯ, ЧИ ЗУСТРІЧ 4-х ГОЛІВ ДЕРЖАВ МАТИМЕ УСПІХ

Коломбія. — „Треба буде більше, як тільки слів і більше, як лиш одної зустрічі голів чотирьох великодержав, щоб настали передумови, в яких ця країна могла б з успіхом перевести заходи для здвигнення сильної системи міжнародної безпеки" — заявив державний секретар Доллес у своїй промові до 3,000 студентів, професорів і гостей університету Савт Каролайна в Коломбії. Державний секретар прибув туди, щоб дістати почесний докторат права від названого університету. Він був гостем демократичного конґресмена Джеймса Ричардса, голови Конґресової комісії для закордонних справ. Доллес стрінувся теж у Коломбії з кол. губернатором Джеймсом Бирнсом, який, як державний секретар зараз після закінчення останньої війни започаткував рішучу політику у відношенні до Совєтського Союзу. Доллес старався в своїй промові підкреслювати той сам скептицизм, що його висловив він сам перед Конґресовою комісією для закордонних справ 25 травня ц. р., підтримуючи недавню заяву президента Айзенгавера, що не можна сподіватися від зустрічі чотирьох голів колишніх воєнних альянтів ніяких „чудес". Зустріч президента Айзенгавера, совєтського прем'єра Булґаніна, англійського прем'єра Ідена й французького прем'єра Фора разом з їх закордонними міністрами не матиме на цілі — заявив Доллес — розв'язати спірні проблеми, тільки шукати за доцільним способом, як узагалі підійти до розв'язання тих проблем. Американська закордонна політика мусить чітко рахуватися з думкою й інтересами інших народів, особливо союзників Америки. Доллес вважає, що найкращою політикою буде та, яка буде спиратися на двопартійній системі й тому апелював до обох партій одностайно підтримати президента Айзенгавера в ділянці закордонної політики.

Прем'єра Бірми вітали в Белграді, тепліше, як Хрущова і Булґаніна

Белґрад. — Прем'єрові Бірми У Ну, що прибув у відвідини до Югославії, влаштовано в Белграді ентузіястичне прийняття, багато тепліше, як його зазнали Хрущов і Булґанін. На летовищі вітав У Ну дуже щиро маршал Тіто і на вулицях міста маніфестували на привітання гостя великі юрби народу. У Ну, який є великим пропаґатором активної невтральности і мирного співіснування, прибув до Юґославії, щоб зреванжуватися Тітові за його минулорічні відвідини в Бурмі. Прем'єр У Ну побував недавно в Пейпінґу і ставить собі завданням довести злагіднення напружених взаємин між червоним Китаєм і З'єдиненими Державами Америки. З Югославії У Ну хоче їхати до Великої Британії і до ЗДА.

Аденауер перестав бути міністром закордонних справ

Бонн. — Західньо-німецький канцлер Аденауер, який водночас був міністром закордонних справ, зрікся керівництва закордонними справами країни й призначив міністром закордонних справ парляментарного речника партії німецьких християнських демократів, д-ра Гайнріха фон Брентано. Він призначив водночас першим західньо-німецьким міністром оборони (військових справ) Теодора Блянка, а міністром для зв'язку з вищою палатою західньо-німецького парляменту, Бундесратом, д-ра Ганса Меркаца. Він склав відповідне внесення на руки президента Гойсса, який формально затвердить ті кандидатури. Аденауер, який в січні ц. р. скінчив 79 років життя, помалу відтягається від активної участи в державному житті. Зберігаючи ще надалі становище канцлера, він заявив, що хоче присвятитися тепер двом найважнішим проблемам держави: справі з'єднання німецьких земель і здвигнення нової німецької армії. Всі новопризначені діячі — це вірні співробітники Аденауера, прихильники тісної співпраці Західньої Німеччини з Заходом та европейської федералістичної ідеї. Наслідком цих призначень німецький уряд значно „відмолодився", бо новий німецький міністер закордонних справ має тільки 51 рік, а міністер військових справ — 49.

Уряд Шельби дістав нову перемогу в Італії

Рим. — У недільних виборах на Сицилії, що їх висліди щойно тепер підраховано, поважну більшість здобули знову християнські демократи теперішнього італійського прем'єра Шельби. Сицилія, одна з чотирьох пів-автономних провінцій Італії, вибірала свій третій з черги місцевий парлямент. Християнські демократи здобули 37 мандатів, на 7 мандатів більше, як тому 4 роки, — комуністи здобули 20 мандатів, а ліві соціялісти десять, ото ж скрайньо-лівий бльок має разом на 7 мандатів менше, як одна християнсько-демократична партія. Нео-фашисти мають в тому сицилійському парляменті 9 мандатів (втратили 2), а монархісти, які здебільша підтримують християнських демократів — 8. Інші центрові партії, що теж підтримують партію Шельби, мають разом 5 мандатів. Загалом дрібні й скрайні партії потерпіли поразку. Уряд Шельби значно скріпив свій авторитет у цілій Італії наслідком висліду цих недільних виборів на Сицилії.

ТРИ ЗАХІДНІ МІНІСТРИ РАДИТИМУТЬ В НЮ ЙОРКУ

В НАСТУПНОМУ ТИЖНІ ВІДБУДЕТЬСЯ В НЮ ЙОРКУ КОНФЕРЕНЦІЯ ТРЬОХ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЗАХОДУ В СПРАВІ ЗУСТРІЧІ З СССР

Вашинґтон. — Закордонні міністри З'єдинених Держав, Англії і Франції відбудуть 16 і 17 червня ц. р. конференцію в Ню Йорку, яка буде присвячена справі найближчої зустрічі „найбільшої чвірки". Західні альянти запропонували Совєтам офіційною нотою відбути ту зустріч від 18 до 21 липня ц. р. в Женеві. Західньо-альянтська нота пригадує Совєтам, що вправді Совєти запропонували були на місце зустрічі Відень, а західні альянти Льозанну, проте Женева може стати для обох сторін прихильним місцем, бо ґарантує такій конференції всі потрібні вигоди. Нюйоркська нарада відбудеться безпосередньо перед урочистою сесією Об'єднаних Націй, яка відкриється 20 ц. м. у Сан Франсіско з нагоди десятиріччя тієї міжнародної організації. Сесію ОН відкриє президент Айзенгавер. Зібрані в Ню Йорку міністри закордонних справ переїдуть безпосередньо до Сан Франсіско. Туди ж прибуде також Молотов, з яким буде нагода переговорити підготовчі подробиці конференції 4-х голів великодержав. Мериторично, головною темою наради трьох західніх міністрів закордонних справ буде справа Німеччини, себто, на яких умовах можна погодитись з Совєтами щодо з'єдинення Німеччини, головної і безпосередньої причини теперішнього міжнародного напруження. Безпосередньо перед зустріччю трьох західніх міністрів закордонних справ, бо 14 червня ц. р., західньо-німецький канцлер Аденауер прибуде до Вашинґтону на конференцію з президентом Айзенгавером. Аденауер з'ясує безпосередньо президентові Айзенгаверові, як головному учасникові зустрічі „найбільшої чвірки", становище Німецької Федеративної Республіки супроти совєтського постуляту „невтралізувати" Німеччину. Аденауер рішуче противиться такій невтралізації, вважаючи, що вона була б першим кроком до опанування цілої Німеччини Совєтами, які тоді не зупинились би у своєму поході й далі на захід. Вільні вибори, покликання до життя уряду на підставі їх висліду, підписання з тим урядом мирового договору і право Німеччини самій рішати, яку вона має вибрати політику і чи має вона залишитись в НАТО, чи виступити з нього, — це умови з'єдинення Німеччини, що їх висуває Аденауер. Поруч з цим Німеччина має дати ґарантії Совєтам щодо своєї мирної політики, підкресливши суто-дефензивний характер свого перебування в НАТО, — інформують часописи.

У Варшаві настановлено політичний і господарський провід для комуністичного бльоку

Берлін. — У недавній Варшавській конференції СССР і всіх інших комуністичних держав включно з комуністичним Китаєм, який офіційно фіґурував там, як „обсерватор", встановлено не тільки один військовий штаб із сов. маршалом Конєвим, як головним командантом, але й спільну політичну та господарську верхівку. Вона має плянувати спільну для всіх тих держав закордонну політику й узгіднювати самостійні в кожній державі „п'ятирічки". Ці подробиці оприлюднив східньо-німецький секретар комуністичної партії, Вальтер Ульбрихт. Ті варшавські постанови, зазначують американські пресові коментатори, були остільки „революційні" в совєтсько-сателітних відносинах, бо вони ніби встановили принцип рівности між усіми комуністичними державами й допустили сателітних керівників до голосу в справах військових, політичних і господарських. Обмеження московського диктату прийшло буцім то наслідком натиску комуністичного Китаю. Тому теж подорож кремлівських достойників до Тіта мала задокументувати Москвою перед усіми сателітами, що Москва дійсно ставиться до кожної комуністичної держави, як „рівної" собі, а не підчиненої". Нова політична Рада, встановлена у Варшаві, має заступити давній Комінформ.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** уперше в своєму житті перелетів із Вашинґтону до своєї фарми в Ґеттисбурґу на легкому двомоторовому літаку, відбувши цю подорож за 32 хвилини. Засяг крил цього літака становить 45 стіп, а великого літака „Коломбайн", яким звичайно літає президент, — 123 стопи. Полковник летунства Вільям Дж. Дрейпер сказав, що летіти на цьому літаку безпечніше як їхати автом по шляхах, на яких панує великий рух.

● **Нюйоркський посадник** Роберт Ваґнер виїхав із своєю дружиною до Европи, де впродовж місяця відвідає сім европейських країн, щоб затіснити господарські зв'язки з континентом і запізнатися з мешканцями й добродійними справами в европейських містах. Він відвідає, між іншим, Італію та державу Ізраїль.

● **Бувший президент** Геррі Труман заявив, що не матиме змоги промовляти на 10-роковинах Об'єднаних Націй в Сан Франсіско, які будуть відзначені 26 червня цього року. Генеральний секретар ОН Даґ Гаммершілд повідомив був пресу, що він запросив Трумана взяти участь в цій церемонії.

● **Адміністрація Ветеранів** пригадує своїм членам, що 25 липня 1956 року закінчується чинність закону про перевишкіл державним коштом.

Організація „Американці для Демократичної Акції" нарікає, що демократична більшість у Конґресі не використовує своєї переваги для ухвалювання демократичних законів, а йде на уступки консервативній меншості серед своїх членів, які йдуть разом із республіканцями.

● **Американський капрал** Ото Дж. Белл, який разом із 21 американським вояком не хотів вернутися до ЗДА і залишився в комуністичному китайськ. полоні, тепер просить свою дружину в Олімпії, Вашинґтон, щоб вона постаралася для нього про пашпорт. В Америці, крім жінки, Белл має чотирирічну доньку, якої ще не бачив.

● **І в Канаді** дві найбільші робітничі організації внесли ухвалу, в якій домагаються збільшення мінімальної платні за годину праці до одного доляра.

● **Нюйоркський кардинал** Френсіс Спелман, приймаючи дарунок від Крайового Католицького Комітету Хлоп'ячих Скавтів, закликав молодь до боротьби проти злочинности малолітніх, бо це „проблема ч. 1 в ЗДА". Комітет подарував кардиналові золотий хрест як „священикові і провідникові молоді".

● **Демократичний сенатор** Генрі М. Джексон заявив, що секретар оборони Чарлз Е. Вилсон не вірно інформує американський нарід. Вилсон сказав, що ЗДА не будуть збільшувати видатків на летунство після того, як виявилося, що Совєти мають нові далекобіжні бомбовики. Але через два дні після того команда летунства зажадала від Конґресу додаткових 400 мільйонів долярів на збільшення летунських сил.

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР У ВЕСТ ПОЙНТІ

Президент Айзенгавер марширує разом із своїми товаришами, колишніми кадетами Вест Пойнту, під час парад закінчення шкільного року у Військовій Академії у Вест Пойнті. Разом з Президентом ідуть ген. Ван Фліт, ген. Бойн, ген. Гобс та інші

В СВІТІ

● **Король Лівії Ідріс** побачив уперше в своєму житті доньку арабського шейха Ал'ях Лямлум й освідчився — не їй, а за мохаммеданським звичаєм — її батькові. Єдину розмову мали наречені тоді, коли Ідріс приніс їй дорогоцінний перстень й інші клейноди, після чого, під неприявність нареченої, списано між молодим і батьком молодої шлюбну умову, свідками якої були єгипетський прем'єр Абдель Нассер і прем'єр Лівії. „Молодий" має 67 років, а молода — 37.

● **У Ну**, прем'єр Бурми, заявив, що коли жиди й араби захочуть, то він готов принятись за посередництво між ними. Але сам, мовляв, не любить таких, які скрізь тицяють свого носа і хочуть ладнати різні справи хоч ніхто їх про це не просить.

● **Хвиля страйків в Англії** захопила також портових робітників в Савтгемптоні, звідки через те не міг вирушити великий 35,000-тоновий пасажирський транс-океанський корабель „Мавританія", що мав плисти до Ню Йорку. Багато подорожніх висіли з корабля і переїхали до Франції, щоб звідтам кораблями або літаками дістатися до Ню Йорку.

● **Шестирічний князь Чарлз**, англійський наступник престолу, і його чотирирічна сестричка Анна мали вперше в своєму житті летіти літаком із Шотляндії до Лондону. Але подорож відкликано, бо мала Анна дістала запалення горла.

● **Бруно Понтекорво**, чільний англійський атомовий дослідник італійського походження, комуніст, який в 1950 році втік був до СССР, де розкрив надзвичайно важливі атомові таїни Англії й Америки, працює тепер разом із цілим гуртом вивезених з Німеччини німецьких атомових фахівців над зорганізуванням в комуністичному Китаї закладів для продукції атомової енергії для військових цілей.

● **Владимір Кучера**, 30-річний чеський утікач, повернувся назад до ЧСР, де оприлюднив у комуно-чеській пресі й радіо заяву, що, мовляв, 9-тимісячне перебування в таборі в Західній Німеччині „розчарувало" його. Кучера заявив, що його буцімто „силували" стати американським „шпигуном" і працювати для Радіо Вільної Европи, але він відмовився. Кучера був раніше вуглекопом.

● **У Франції** під кінець квітня ц.р. було в ужитку 183,992 телевізійні апарати, а з них 113,992 в районі Парижу.

● **З Ґібральтару** привезено до зоологічних парків у ЗДА й Канаді 6 берберійських мавп, які колись замандрували були з Північної Африки на скелі Ґебральтару й там втішаються особливою опікою, у зв'язку з переказом, що поки вони живуть у Ґібральтарі, доти володітиме ним Англія. Все ж англійське правління в тій британській колонії погодилось позбутися шістьох упривілейованих звіряток.

● **Ген. Фао Сріянонд**, шеф поліції в Сіямі, який посідає ще кілька інших високих державних становищ, мав піти — згідно з звичаєм будистів — на три місяці до монастиря і на той час зректися всіх становищ та зірвати зв'язок із світом. Однак труднощі, які виникли б через те в державному апараті Сіяму, змусили його відкликати тим часом цей побожний замір.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВИЙ ЕТАП ЗОРГАНІЗОВАНОГО РОБІТНИЦТВА

Вигаснення старого та переговори в справі нового контракту між автомобільною компанією Форда і Об'єднаними Автомобільними Робітниками, юнією, що належить до Конгресу Індустріяльних Організацій (КІО), відкриває, без сумніву, новий етап у відношенні між працедавцями і зорганізованим робітництвом. Головним мотивом цього нового етапу є справа т. зв. ґарантованої платні. В чому річ?

Великі об'єднання робітничих організацій — Американська Федерація Праці та Конґрес Індустріяльних Організацій, які в недовгому часі мають об'єднатись, видвигнули проблему ґарантованої платні як один із своїх чергових принципів у дальшому розвитку відношення між працедавцями і зорганізованим робітництвом. Ґарантія платні передбачає, що, на випадок звільнення робітника з праці, працедавець *повинен* зобов'язатися платити йому повну платню впродовж щонайменше одного року. Свою вимогу ґарантованої платні робітничі організації мотивують тим, що стейтові та федеральні закони і суспільна асекурація не забезпечують робітникам на випадок безробіття їхньої долі в теперішньому американському життєвому стандарті, а поодинокі підприємства у своїх прибутках виявляють такий розвиток, що можуть таку ґарантію дати, без будь-якої загрози для свого власного стану.

Питання ґарантованої платні має свої „світла і тіні", як для підприємств, так і для робітників. Нас, звичайно, цікавить в першу чергу справа робітників, до яких зараховується в переважній більшості і загал наших співгромадян українського походження. Немає двох думок, що ґарантія однорічної платні, на випадок звільнення з праці, є атракційна і побажана. Після всіх дотеперішніх досягнень зорганізованого робітництва, як оплачувані вакації і свята, забезпечення на випадок недуги і непрацездатности, пенсійні фонди і т. п., — додаткове забезпечення на випадок звільнення з праці давало б робітникові направду максимум ґарантії і стабілізувало б його життєві пляни.

Але є в цьому й деяка небезпека. Полягає вона головно в тому, що працедавець, зобов'язаний такою ґарантією платні, робитиме все можливе, щоб затруднити тільки таку кількість робітників, яка буде для нього необхідна в усіх випадках. Йому „виплатиться" далеко більше втримати продукцію в поміркованих рямках, чи навіть платити надобов'язкові години праці („овертайми") в сезони збільшеної продукції, ніж набирати додаткових робітників на короткий сезоновий час і опісля платити їм повну платню впродовж року. Тим то, втративши раз працю, навіть з однорічною ґарантованою платнею, робітникові було б важко дістатись знову на працю.

У дотеперішніх переговорах між фірмою Форда і Об'єднаними Автомобільними Робітниками виникла ще одна можливість розв'язки цієї проблеми. Фірма визнала принцип, що робітникам належиться краща ґарантія на випадок безробіття, зглядно звільнення з праці. Але — щонайменше в цій хвилині, як пишемо цей коментар — вона відмовляється погодитись на ґарантію цілорічної платні, натомість погоджується призначити $55 мільйонів на створення спеціяльного фонду, з якого можна було б виплачувати відповідну додаткову допомогу робітникам на випадок безробіття.

Справа ґарантованої платні тільки почалася і — без уваги на те, як закінчиться вона на терені фірми Форда чи другої і найбільшої автомобільної компанії Дженерал Моторс, контракт якої вигасає теж цього тижня — ще мине деякий час, поки остаточно наладнається вона в крайовому маштабі. Це є тепер виключно справа працедавців та робітників, і *президент Айзенгавер виразно заявив*, що уряд не думає давати свого арбітра для відвернення евентуального страйку, бо він має зарезервоване це право тільки на випадок, якщо страйк чи непорозуміння між працедавцями і робітництвом створюють стан загрози для країни.

Досвід повчає, що доля нашої країни нерозривно зв'язана саме з долею робітництва, і кожний дотеперішній успіх та кожне поліпшення умовин праці для робітників виходило на добро для всіх. Америка є сьогодні найбільш розвиненою країною, а її загальний добробут ще надовго залишиться тільки мрією для багатьох інших країн світу. Практика показує, що розвиток цієї країни іде впарі з найкращими умовинами праці для робітників. Протилежним явищем до цього є обставини в рабовласницькому Совєтському Союзі, де закріпачення робітництва і селянства створило неймовірну нужду та руїну всього господарства. Тому треба сподіватись, що новий етап в ґарантіях для робітництва буде й етапом в дальшому, ще більшому розвитку нашої країни, її добробуту та могутности.

М. Ветухів

АНДРІЙ ІВАНОВИЧ ЯКОВЛІВ

14 травня 1955 року помер дійсний член Української Вільної Академії Наук і керівник її Правничої Секції, Андрій Іванович Яковлів, видатна особистість нашого часу: учений і політик-державний діяч. Андрій Іванович був одним з чільних будівничих Української Держави: він перебував на високих державних посадах і одночасно, як дослідник, знавець історії українського права, був ученим-консультантом у відповідних ділянках. Андрій Іванович був членом Центральної Ради, директором її канцелярії, послом УНР до Австро-Угорщини, головою Дипломатичної Місії до Голляндії і Бельгії. По смерти В. К. Прокоповича став прем'єром українського уряду в екзилі. Все життя Андрій Іванович присвятив науці і боротьбі за українську державність. Його діяльність, як державного діяча, має історичне значення. Його наукові праці в галузі історії українського права є цінним вкладом до скарбниці світової науки. Андрій Іванович працював до останніх днів, зберігши енерґію, працездатність і ясну думку. Життєпис його є, власне, свідчення невтомної боротьби, незламного прагнення — здійснити ідею, якій був відданий з юнацьких років — ідею української державности. За цю ідею він боровся на полі науки і політики.

Андрій Іванович Яковлів народився 28 листопада (ст. ст.) 1872 року в м. Чигирині на Київщині. Середню освіту здобув у Київській Духовній Семінарії, яку скінчив 1894 року. В роках 1894-1898 був учителем міської школи в м. Черкасах. Там з гуртом учителів заснував недільну школу для дорослих з українською викладовою мовою. 1898 року поступив на юридичний факультет Дерптського (Юр'ївського) Університету і закінчив його 1903 року. Під час студій працював над історією західньо-руського та українського права. Наступного, 1904 року, склав державні іспити в Університеті Св. Володимира в Києві з дипломом І ступня. До 1908 року був на державній службі, а пізніше перейшов до адвокатури і в 1913 році став адвокатом округи Київської Судової Палати. З 1910 до 1917 року був помічником ю р и с к онсульта Київської Міської Управи, а в 1917 році обняв посаду юрисконсульта. Одночасно Андрій Іванович продовжував наукову працю в галузі історії українського права і друкував розвідки в місячнику „Україна". Працював в архіві Міської Управи над історичними матеріялами Києва і друкував праці в „Ізвєстіях" Київської Міської Думи. Був обраний членом заснованого в 1907 році в Києві Українського Наукового Товариства та членом управи Київської „Просвіти".

Після революції 1917 року став одним з діяльних організаторів українських фахових сил: організував Товариство Українських Адвокатів у Києві та був у числі фундаторів Українського Правничого Товариства в Києві. На конґресі в квітні 1917 року був обраний членом Української Центральної Ради. В березні 1918 року був призначений директором канцелярії Української Центральної Ради і разом з тим був обраний членом Президії Ц. Р. (Малої Ради). В кінці квітня 1918 року був призначений надзвичайним послом до Австро-Угорщини і виїхав до Відня. В липні того ж року був відкликаний урядом гетьмана П. Скоропадського та обняв посаду директора департаменту чужоземних зносин міністерства закордонних справ і повернувся до Києва. В січні 1919 року урядом Директорії УНР був призначений надзвичайним міністром і головою Дипломатичної Місії УНР до Голляндії і Бельгії. Керував цією місією до її ліквідації в 1923 році.

Від того ж 1923 року почалась наукова і педагогічна праця Андрія Івановича в Українському Вільному Університеті, яка тривала безперервно до весни 1945 року. Спершу Андрій Іванович був доцентом, а від 1928 року — професором. Двічі, в 1930 і в 1944 роках був обраний ректором. В УВУ викладав цивільний процес, а від 1935 року також очолював катедру цивільного права.

Андрій Іванович брав діяльну участь у праці різних наукових і громадських установ: 1926/27 був обраний дійсним членом Наукового Товариства імени Шевченка, був фундатором і головою (1930-1931) Українського Академічного Комітету при Міжнародній Комісії для Інтелектуальної Співпраці при Лізі Націй в Женеві, головою і постійним представником Українського Товариства Ліґи Націй, одним з фундаторів, членом управи, заступником голови і головою Музею Визвольної Боротьби в Празі, членом Історично-Філологічного Товариства в Празі, директором Українського Наукового Інституту у Варшаві (1939) і генеральним секретарем Мазепинсько-Могилянської Академії Наук.

В кінці квітня 1945 року А. Яковлів виїхав з Праги до Західньої Німеччини, а пізніше переїхав до Бельгії. В 1952 році прибув до Ню Йорку. Тут, як дійсний член УВАН, Андрій Іванович зразу ж включився в її працю. На наукових засіданнях УВАН він прочитав кілька доповідей, як наприклад, „Спомини про службу в міністерстві закордонних справ за Гетьманату", „Про автора Історії Русів", „Договір Богдана Хмельницького 1654 року" та інші. В „Аналах УВАН у США" ч. 2/8 була надрукована стаття А. Яковлева „Історія Русів та її автор". Саме тепер, у черговому числі „Аналів" за 1955 рік друкуються теж дві його розвідки, присвячені Переяславському договорові. Крім того, Андрій Іванович зредаґував ще дві праці інших авторів, що стосуються тої ж теми і друкуються в черговому числі „Аналів". В 1954 році вийшла книжка А. Яковлева — „Договір гетьмана Богдана Хмельницького з московським царем Олексієм Михайловичем 1654 року".

В 1952 році УВАН у ЗДА урочисто відзначала ювілей Андрія Івановича, який в той час був бадьорий і повний плянів та задумів. Правда, з тих задумів він багато що здійснив за останні два роки. Можна дивуватися науковій продукції людини, що переступила 80 років!

Андрій Іванович залишив велику наукову спадщину. Друкувати свої наукові праці він почав у 1901 році і друкував їх в українській, російській, французькій, німецькій і англійській мовах. Був співробітником багатьох українських наукових видань, місячників і часописів. Також лишив кілька праць, готових до друку.

Ще кілька слів про моє особисте знайомство з Андрієм Івановичем. Я зустрівся з ним в 1945 році і мені, як „новому емігрантові" з України було надзвичайно присмно пізнати в Андрієві Івановичі конструктивного українського політика широких поглядів. Пізніше, уже в Ню Йорку, я часом бував дома у Андрія Івановича. Він жив на передмісті і коло будинку мав маленький садок, у якому працював сам — плекав квіти, що нагадували йому Україну — соняшники і „кручені паничі". Він багато і з великою любов'ю говорив про Україну, до останніх днів не втрачав віри, що повернеться на батьківщину. Любив згадувати минуле і, маючи прекрасну пам'ять, розповідав мало знані епізоди з життя 80-90-х років. Також розповідав багато цікавого й нового для мене з часів української державности (Андрій Іванович залишив про той час спогади).

Андрій Іванович працював до останніх днів, зібравши чимало матеріялів про Переяславську угоду. Показував мені документи з історії українського права. Цікавився історією українських міст і зокрема історією свого рідного Чигирина.

Професор Яковлів був завжди привітний, лагідний, товариський, дуже працьовитий. За 2-3 дні до смерти питав про коректуру статтей, що тепер їх друкуємо.

Це був великий син України, представник найкращої частини української інтеліґенції.

Юрко Степовий

350 ВІДВАЖНИХ

(До 15-ої річниці страйку галичан під совєтами)

Коли я проходжу вулицями Шикаґо і бачу страйкарів, що пікетують якусь фабрику, мені завжди пригадується одна спроба страйку, яку я спостерігав у країні „квітучого соціялізму". І я тоді мимоволі порівнюю страйки в „капіталістичних" країнах із страйками в „пролетарській" державі.

Було це на початку червня 1941 року, коли я прибув до свого друга інженера Миколи Діденка, що працював на цукроварні між Києвом і Черніговом. Я не бачив п. Діденка понад два роки, бо він їх провів у Житомирській в'язниці НКВД, і тому зустріч з ним була мені надзвичайно приємною. Мій друг цілий вечір розповідав мені про найновіші методи енкаведівських тортурів і про „справедливість пролетарського правосуддя".

Вранці мій господар пішов до праці, а я, як гість, ще вилежувався в ліжку. Буквально за пару хвилин по його відході задзвонив телефонний дзвінок. Діденко кликав мене негайно прийти до його контори, бо, мовляв, є дуже важливі новини. Свого друга застав я дуже стурбованим. Побачивши мене, він сказав лише два слова: „Галичани страйкують!"

Ще з вечора мій приятель розповів мені між іншим, що у них на цукроварні працює 350 галичан, які прибули добровільно на працю по „визволенні" західньо-українських земель. Він казав, що ці люди дуже люблять Україну, і в розмовах з ним не раз згадували, як то мріяли вони все своє життя побачити Велику Україну, і ось тепер, мовляв, їм трапилася нагода побувати майже в самому її серці.

Через вікно ми спостерігали таку картину: вулицею до управи цукроварні посувалася колона понад триста людей, — чоловіків, жінок і дітей. Попереду гордовито повівали два величезні червоні прапори з серпом і молотом.

Колона зупинилася біля контори, і від неї відокремилося два чоловіки, які попрямували до кабінету директора цукроварні Наконечного. Ми підійшли до тонкої диктової стіни і стали прислухатися до їхньої розмови. Представники страйкарів склали директорові таку заяву:

„Товаришу директоре! Ми колись мешкали в капіталістичній Польщі, там нам не давали праці, всіляко нас переслідували, і тому ми мріяли, якбито нам з'єднатися із своїми братами з Великої України, що живуть у вільній радянській державі. І ось ми з'єдналися. Для нас це було велике історичне свято — акт злуки навіки в соборну Україну. При першій же нагоді ми зголосилися будувати соціялістичну Україну — без холопа і без пана. Та, на жаль, ми зустріли тут не те, що нам обіцяли: усе, що ми мали з собою — убрання, черевики і інші лахи — ми вже випродали, а тепер працюємо голі й голодні. Ми просимо вас, товаришу директоре, щоб нам забезпечили нормальний восьмигодинний робочий день, відповідну платню, людське харчування і все, що належить робітникові в радянських умовах. А якщо ви не зможете цього виконати, то ми змушені будемо повернутися додому, але до праці не приступимо".

Директор цукроварні на це їм відповів, що в радянській державі страйкувати заборонено, бо це — країна робітників і селян, і всякий страйк є виступом проти трудящих. За страйк, — сказав він, — дуже суворо карають, а тому „раджу вам негайно приступати до праці".

Провідник страйкарів маґістер Рожанський відповів, що вони приступити до праці не можуть, бо зобов'язані перед своїми товаришами присягою — довести страйк до переможного кінця.

Така розмова тяглася годинами, а десь о першій годині пополудні прибуло тягарове авто з Чернігова, з якого висіло біля десятка осіб в цивільному убранні, і розпочався на подвір'ї мітинґ. Прибулі в дуже чемний спосіб аґітували припинити страйк і приступити до праці, але маґістер Рожанський і їм заявив, що вони тоді лише повернуться до праці, коли дирекція цукроварні виконає їхні вимоги. „Ми, — сказав він, — у капіталістичній Польщі і то могли страйкувати, а тут, в країні робітників та селян, і поготів".

Поки страйкарі викладали свої вимоги, мітинґували, в цей час хтось телефонував до Києва, рапортував, радився. Десь о 4 годині пополудні на подвір'ї управи з'явилося два тягарових авта, з яких висіли люди у цивільному. В цей самий час цукроварню оточили понад сотню кінних міліціонерів.

Молодий чоловік у новенькому гарному костюмі, що прибув з Києва, вийшов на імпровізовану трибуну і голосно запитав: „Що трапилося і чому в робочий час відбувається мітинґ?" Маґістер Рожанський виступив наперед і розповів те саме, що й тим цивільним, які прибули з Чернігова. Молодий чоловік здригнувся. Обличчя його перекосилось, і він вигукнув не своїм голосом: „Кулемети до бою!" Декілька „максимів" вишкірилися сталевими жерлами на страйкарів. „Негайно розійтися і приступити до праці!" — знову подав команду молодий чоловік. Ніхто не рушився з місця. „По контрреволюції — вогонь!" — розляглася команда. Залізо зловіщо заскреготіло. Запрацювали кулеметні замки. Вибухла сальва в повітря. Страйкарі попадали. „Розійдись, контрреволюційна наволоч!" — вигукнув той самий молодий чоловік.

Страйкарі повільно розходилися, а молодий чоловік зайшов до майстерні і дав наказ бригадирові слюсарів заґратувати десять вагонів. Потім закликав начальника під'їзних колій Діденка і наказав йому подати „готові" вагони на десяту годину вечора на третю колію.

І коли над цукроварнею упав вечірній присмерк, в „тупику" на третій колії ішла гарячкова праця: туди звозили автами всіх страйкарів і пакували до заґратованих вагонів. А вже зовсім пізньої ночі тихенько рушили ці вагони на північ. На стиках рейок тужно гули колеса, надщерблений місяць боязко виглядав із-за високих тополь, проводжаючи „визволених братів" у далеку дорогу.

Чи той, хто збирає матеріяли про жертви большевицького терору, згадає і про 350 відважних на чолі з Рожанським, які не скорилися брутальній силі московського окупанта, а пішли на далеку північ і зложили там свої благородні кості разом з мільйонами братів, які устеляли своїми трупами шляхи півночі ще чверть століття перед тим?

А варто було б комусь поцікавитися тими відважними, тим паче, що живі свідки цієї події живуть у самому Ню Йорку і напевне зберігають не лише в пам'яті, а може й на папері прізвища багатьох із тих 350 героїв.

ЖИДИ В АМЕРИЦІ

„Сімдесят років тому один молодий чоловік, приїхавши з Баварії, висів у порті Ню Йорку. Як мільйони інших імігрантів, він учився, одружився, працював і ощаджував. Впродовж багатьох наступних років він пізнав радість, дивлячись, як три ґенерації його рідні виростають на здібних американців, відважно промощують собі шлях у житті. І одного дня сів він за стіл і, після довгої надуми, списав свою останню волю, розпорядившись своїм маєтком. Юліюс Леман помер минулого року у віці 92 роки, і в отому його заповіті знайшли найважливіші дві точки: На опікування могилами його батьків і батьків його дружини на старому кладовищі у Мюнхені він записав 1,000 долярів. Решту, коло 60,000 долярів, він записав „урядові З'єдинених Держав, яким моя дружина і я так багато завдячували за ті благословенні добра, що ми їх зазнали, як громадяни цієї країни . . ."

Оповідає про це Альберт Майзель у вступі до своєї прецікавої статті „Жиди поміж нами" в „Рідерс Дайджест" за минулий місяць. Від себе він додає, що отой жидівський патріярх висловив у своєму заповіті почування 5-ти мільйонів жидів, які в Америці знайшли те, чого впродовж 2,000 років не могли знайти ніде у світі — повну рівність між громадянами і повні можливості вияву свого хисту. Автор цього нарису звертає увагу, що й ота рівність не прийшла в Америку сама від себе, а оформилась наслідком довгих і впертих старань *поколінь* як християн, так і жидів, однаково зацікавлених у цій рівності. Читаючи далі про характеристичні моменти з історії жидів в Америці, можна дійти до висновку, що вони дійсно віддячились Америці і далі віддячуються їй за ту свою свободу і ті тутешні можливості діяти і розвиватись.

Проте, помиляються ті, які думають, що жидам прийшлося тут легко — поселитись, закоренитись і здобувати осяги. Минулого року, як пригадуємо собі, американські жиди святкували 300-річчя свого поселення в ЗДА. Першу групу жидівських імігрантів, які приїхали в 1654 році з голляндської колонії в Бразилії, звідкіль вони втекли від переслідувань, перших 23 чоловіків, жінок і дітей, тодішній губернатор Ню Амстердаму (нинішнього Ню Йорку), шорсткий Пітер Стайвезан хотів прогнати. „Коли дамо свободу жидам, то не зможемо відмовити її лютеранам і папістам", — писав він до „Датч Вест Індія Комп.". Але звідтіль прийшла через місяць відповідь — впустити жидів. У міжчасі ці перші жидівські імігранти зазнали чимало несподіванок, прикрих і приємних. Прикрою було те, що капітан корабля засеквестрував їм усі їхні бідні клунки, все їхнє убоге добро, і продав з публічної ліцитації, ніби для того, щоб вернути собі кошти перевозу. Приємною несподіванкою було те, що опозиційна до названого губернатора група голляндців купила всі ті речі імігрантів і потім дала їм їх у дарунок, облегшуючи їм узагалі поселення.

Через 120 років, у 1776 році, в тодішніх 13 колоніях Північної Америки, було все ще тільки 2,500 жидів. Після революції, яка ввела у конституцію ЗДА рівність, настали легші умовини поселення й існування, дармащо довго ще у практиці прийшлось жидам і не-жидам переживати расову й релігійну нетолерантність. У 1820 році число жидів зросло до 4,000. В 1840 році було їх вже 40,000, а в 1880 — 250,000, при чому тоді вони вже поселювались на

(Закінчення на 3-ій стор.)

Дмитро Галичин, Екзекутивний Заступник Голови Українського Конґресового Комітету

НА ПЕРЕЛОМІ

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ ЗА РОКИ 1952—1955

(5)

Масові акції

Крім численних акцій на американському і міжнародному теренах, що їх проводив УКК як політично-громадська репрезентація американсько-української спільноти, в звітовому часі переведено або продовжувано переводити низку масових акцій, в яких брала участь вся наша зорганізована спільнота та які мали велике значення як для самої нашої спільноти, її зорганізованости і вдержання її патріотичного духа, так і для відповідного поширювання, оборони і обстоювання української правди перед зовнішнім світом. До таких масових акцій треба зарахувати в першу чергу ініціятиву, протекторат а то й організацію і провід у проголошуванні та відзначуванні певних історичних роковин, як наприклад:

1) 35-ліття зриву на Західній Україні та 700-ліття коронації Данила.

2) 35-ліття проголошення Самостійности й Державности України.

3) 15-ліття проголошення самостійности Карпатської України.

4) 110-ліття уродин і 40-ліття смерти композитора Лисенка.

5) 70-ліття Українського Жіночого Руху.

6) 40-ліття вимаршу УССів.

7) 25-ліття Організації Українських Націоналістів.

8) 25-ліття українського танку в Америці.

9) 80-ліття НТШ.

10) 10-ліття існування УПА.

11) 25-ліття Великого Голоду на Україні.

А нарешті цього року відзначується 15-ліття заснування УККА та 5-ліття існування УНФонду.

В справі відзначення цих останніх будуть по VI. Конґресі видані належні вказівки та звернення.

Розгляньмо окремо деякі важливіші з цих масових акцій:

Роковини Актів 22 січня

Відзначування Роковин Актів 22 Січня 1918 і 1919 років — це не тільки наше внутрішнє святкування: вони пригадують американським політичним колам і прилюдній опінії З'єдинених Держав ці важливі, історичні вияви волі українського н а р о д у мати свою незалежну й соборну державу. Тому й цим Роковинам присвячував Український Конґресовий Комітет Америки велику увагу.

В останніх двох минулих роках припало 35-ліття Відновн Незалежности Української Держави — проголошення Четвертого Універсалу Української Центральної Ради та 35-ліття Проголошення Соборности Українських Земель — Злуки Східних і Західних Українських Земель в одній Незалежній, Соборній Українській Народній Республіці.

Український Конґресовий Комітет дав Відділам повний плян відзначення цих Роковин, виготовив інструкції, тези для доповідей, декларацію, резолюції, повідомлення й комунікати для преси та письма до Репрезентантів і Сенаторів — в цьому також тексти в англійській мові — а до української спільноти та нашого народу на Рідній Землі проголосив звернення - маніфест.

Ці святкування а також і цьогорічне святкування Роковин Актів 22 Січня відбулися дуже врочисто, відбилися поважним відгомоном у Палатах Конґресу, пресі й політичних колах З'єдинених Держав.

На окрему увагу заслуговує проголошення в ряді стейтів і міст „Українського Дня", врочисті передавання українських прапорів та вивішування їх на офіційних будівлях побіч американських прапорів.

Відділам, Центральним Організаціям і їх клітинам, що входять в організаційну мережу Українського Конґресового Комітету належиться повне признання за великий труд при організуванні цих святкувань в окремих місцевостях, бо цим вони вможливили Централі провести цю важливу політичну акцію в користь української справи.

Ці святкування будуть передані поколінням в окремій публікації, яку тепер готуємо.

Відзначення XX роковин великого голоду в Україні

Московсько-совєтське народовбивство в Україні виявило себе найбільш страхітливо у великому голоді в 1932 і 1933 роках, зорганізованому й нещадно проведеному Москвою з наказу Сталіна.

Ця справа була вже відома американській владі й прилюдній опінії вже тоді, коли українська спільнота в З'єдинених Державах р і з н и м и шляхами й різними засобами протестувала проти цього московського терору. Протестувала й прилюдними маніфестаціями в окремих містах країни. Але ці протести проходили тоді в атмосфері далеко неприхильній. Саме тоді тодішня адміністрація ладнала дипломатичні взаємини з Москвою.

Двадцяті роковини припали на таку пору, коли ситуація змінилася й влада та прилюдна опінія З'єдинених Держав мали вже виразну картину, що собою являє комуністичний режим і якою він є загрозою й для цієї країни та її влади.

Український Конґресовий Комітет Америки своїм Зверненням з листопада 1952 року до української спільноти в ЗДА, Зверненням, що мало назву „В Роковини Чорних Днів України", закликав український загал відзначити ці сумні роковини в новітній добі нашого народу.

Це звернення надруковано в пресі, видано окремо друком і вислано Відділам і Центральним Організаціям. В дальшому процесі підготови видано ряд Обіжних Листів, точний плян відзначування, програми протестаційних маніфестацій, зразки написів на транспарентах, кличів, гасел, декларацій, пресових комунікатів, інформаційних повідомлень, резолюцій і т. д. Цілою країною загомоніли протести нашої спільноти — від травня до пізньої осени 1953 р. Вони найшли свій відгомін в американській пресі, в Палатах Конґресу, в промовах репрезентантів, сенаторів, заявах губернаторів, телевізійних і радієвих передаваннях льокального й континентального розміру та причинилися дуже поважно до з'ясування американському громадянинові: хто така комуністична Москва, які її методи й шляхи для заволодіння країнами й поконення народів та яку боротьбу вів і веде український нарід на своїй Землі проти цієї аґресії Москви для свого визволення й для волі вільного ще світу.

У цьому часі видав Український Конґресовий Комітет дві публікації в англійській мові: „Голгота України" та „Масакра у Вінниці". Для підсумування відгомону в американській прилюдній опінії — видав окремим виданням монтаж голосів американської преси.

Цією протестаційною акцією наша спільнота гідно вшанувала пам'ять мільйонів наших Сестер і Братів, замучених Москвою в роках жахливого, нею зорганізованого Великого Голоду в Україні.

Окремою пам'яткою з цих протестаційних днів — пішли в світ і залишилися скрізь Пам'яткові Значки, видані Українським Конґресовим Комітетом, як поменшення великого плякату, виданого і використаного для протестаційних походів вулицями міст і протестаційних зборів.

Фонди, придбані з поширення цих значків, призначено на чергові акції вкривання вільному світові московсько - комуністичного терору на Українських Землях.

Вол. Дорошенко

СПОГАДИ НАЧЕ ТАЯ ПОВІСТЬ

(З НАГОДИ І ПРО ВИДАННЯ УВАН — ЄВГЕН ЧИКАЛЕНКО, СПОГАДИ, НЮ ЙОРК 1955, 8°, ст. 502+2 неп.)

Мемуаристика мало, на жаль, у нас розвинена й розмірно незначна.

Наші визначні діячі, які могли б і повинні були б полишити по собі дорогоцінні відомості про те, що вони бачили, пережили й діяли і що діяли їхні сучасники, приятелі й вороги українського визвольного руху, або відмахувалися руками, коли їм нагадували про потребу й вагу списання спогадів, або відкладали на той час, коли, мовляв, будуть вільніші.

А час не ждав і людина, яка могла розповісти нам не про одну цікаву річ, що діялася поза кулісами біжучого життя, несподівано для себе самої й для нас відходила в засвіти, забираючи з собою таємниці, яких була учасником або бодай свідком.

Хіба ж мало міг оповісти нам, напр., Михайло Грушевський. Він навіть мав на думці взятися за спогади, бо проватив у львівській добі свого життя щоденні записки виключно мнемонічного характеру, що мали правити за пригадки при писанні спогадів, бути свого роду точками опертя для пам'яті. Але ніхто тепер не зможе розшифрувати його гієрогліфів.

З наддніпрянських діячів молодшої ґенерації написав спогади, перебуваючи на еміґрації у Відні в 1921 році, покійний проф. Дмитро Антонович, один із основників РУП, син знаменитого нашого історика Володимира Антоновича. На жаль, ці спогади з невідомих мені причин, залишилися неопублікованими, хоч Михайло Грушевський і мав охоту в 1927 році надрукувати їх у своїй „Україні". Обіймають вони час від 1880 до 1900 року й становлять яких 7 аркушів друку.

Наскільки цікаві ці „Спогади громадського життя", як їх охрестив автор, свідчить зміст чотирьох їх частин, який зберігся в архіві А. Жука. Варто на цьому місці зафіксувати бодай цей зміст. Попереджує Спогади Вступ, а потім ідуть частини: І. **Перша половина вісімдесятих років.** Громада. Окремі громадяни (їх характеристики). „Словар". „Київська Старина". „Зоря". Книгарня. Театр. Аматори. Адміністративні репресії. Університет. Студенти. Вищі жін. курси. Курсистки. Школа-Захоронка для робітн. дітей. Студентські заворушення. Ч. II. **Друга половина 80-их років.** Погром Громади. Ідейні розходження в громаді. Сварки. Зближення до Галичини. Життя. Життя молоді. Приїжджі громадяни. Зміни в „Київській Старині"... Гімназія. Перші гімназійні товариші і враження. 900-ліття хрещення Руси. Ч. III. **1-ша половина девятьдесятих років.** Стара Громада. Праця окремих громадян. Групи української молоді. Відгомін галицького політичного життя. Харківська Громада. Гімназійні гуртки в Києві. Семінарська Громада. Нові словарі. Друга зміна в „Київській Старині". Українські вистави в Києві. Новий літературний рух. „Зоря". Ч. IV. **Друга половина 90-их років.** Стара Громада. Національні з'їзди. Студентські з'їзди. Видавничі товариства. „Літературно-артистичне товариство" в Києві. Ювілей української літератури. Початки кооперації. Студентські заворушення.

Оскільки рукопис Спогадів зберігся в родині Д. Антоновича, повинна вона якнайскорше їх оприлюднити, бо вони добре доповняють досі видані спогади Ол. Лотоцького, С. Русової та Є. Чикаленка.

З галицько - українських діячів — знаю з автопсії — провадили широкі записки д-р Вол. Бачинський, що був секретарем Народного Комітету, проф. Іван Боберський, д-р Осип Назарук, Вол. Темницький. На превеликий жаль вони відійшли від нас, не опрацювавши своїх записок, які либонь загинули. З галицьких політиків опублікував свої спогади тільки д-р Євген Олесницький. Вони цікаві, але на жаль надто короткі. Дуже багато можна було сподіватися від д-ра Костя Левицького, другого поруч Є. Олесницького, чолового діяча, що довгі роки держав керму політики галицького П'ємонту, особливо, коли пішла чутка, що він пише історію цієї політики. На жаль його праці на цю тему, видані „Червоною Калиною" (Історія політичної думки галицьких українців, два томи, Львів, 1926-27 рр.), завели покладані сподіванки. В них і звичайний читач, а тимбільше дослідник, не знайшли нічого поза тим, що подавала преса або принагідні публікації. Всього того, що діялося поза лаштунками.

„Кость", як звичайно називали покійного, не виявив, а чей же він був одним із головних учасників різних позакулісових розмов, нарад і рішень, що відбувалися у Львові чи у Відні з польськими діячами та австрійськими урядовими чинниками перед 1-ю світовою війною, або між українськими політиками й австрійськими міністрами під час війни.

(Далі буде)

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 17-мільйонового майна УНСоюзу.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

13 березня 1955 року в Ню Йорку відбулась наукова конференція Секції Античної Історії УВАН у ЗДА, на якій дійсний член УВАН, професор Д. І. Чижевський зробив доповідь: „Клясична античність в старій Україні".

Доповідач зазначив, що це дуже цікаве питання мало досліджене, тим часом про античну старовину в старій Україні знали не так мало, як то часто думають. Проф. Д. Чижевський почав із згадок про деякі невідомі візантійські джерела старо-українських творів, що їх йому пощастило знайти в останні часи. Це показує, що питання про джерела староукраїнської літератури ще не вичерпане дослідниками до кінця.

Проф. Д. Чижевський спершу дав огляд тих старих пам'яток, що прийшли на Україну з Болгарії або з заходу та що були перекладені в Києві та Галицько - Волинському Князівстві в 11-13 віках. Хоч ці пам'ятки усі візантійського походження, але в них цитовано античних письменників та переказано чимало античних мітів. Серед інших пам'яток заслуговує окремої уваги „Хроніка" Иоанна Малали, перекладена в Болгарії в 9-10 в.: в ній жваво та мальовничо переказано стародавню історію та велику кількість грецьких мітів про Едипа, Геркулеса, Медею, Персея, Тезея і т.д. Друга пам'ятка перекладена за всіма ознаками в 13 віці (до 1220 року) в Галицько-Волинському Князівстві: „Бджола". Це велика збірка повчальних цитат, складена у Візантії. З цитат найбільше що четвертина належить до св. Письма та християнської літератури, а переважна більшість — цитати з античних, головно, грецьких письменників: Платона, Арістотеля, Демокріта, Есхіла, Софокла, Евріпіда, Демостена, Геродота, Тукідіда, Менандра й інших, та велика кількість анекдотів про Сократа, Діогена, Олександра Македонського, перських царів і т.д. Є чимало цитат і з пізніх античних письменників — Плутарха, Епіктета і т.д. Переклад дуже добрий, помилок або непорозумінь небагато. Дотепні анекдоти та повчальні цитати, безумовно, так саме, як і оповідання Малали вплинули на українські народні анекдоти, оповідання та казки. Цей вплив ще треба дослідити.

Доповідач схарактеризував ще чимало пам'яток, в яких були окремі згадки про античних письменників, філософів, та політиків і навіть цитати з їх творів. Але з цих інших творів часто, можна було довідатися лише про імена, без дальшого пояснення. В кожнім разі з великої хроніки (всесвітньої історії) Георгія Амартола (власне Гамартола себто „Многогрішного"), що її було перекладено імовірно вже в Києві, читач міг з досить численних цитат з Платона познайомитись з деякими його думками.

В кожнім разі імена декого з грецьких філософів та письменників зробилися настільки відомі, що українські старі письменники їх згадують, як от в 12 в. митрополит Клим Смолятич згадує Омара (Гомера), Платона, Арістотеля, а автор Галицького літопису 13 віку — Гомера.

Щоб подивитись, яке уявлення можна було скласти на підставі згадок та цитат в старій літературі про окремих античних письменників, проф. Д. Чижевський переглянув весь матеріял про Платона і прийшов до висновку, що певне уявлення хоч і в зпопуляризованій формі, про головні думки філософії Платона, перекладені твори давали. Але, розуміється, хто хотів познайомитись з філософією ближче, мусів читати твори в грецькій мові. Таких знавців не бракувало: про епископа Кирила Турівського доведено, що він користався грецькою літературою в оригіналах. Розуміється, знали грецьку мову і перекладачі численних творів, що їх перекладено в Києві. Далі мусіли володіти грецькою мовою ті „секретарі" грецьких епископів та митрополитів на Україні, що перекладали „посланія" цих ієрархів до князів, українського духовенства та віруючих. Отже читачів грецької літератури не бракувало.

Далі проф. Д. Чижевський зупинився ще на одній теорії, що належала клясичній античності, але була розповсюджена і на Україні. Це так званий „евгемеризм", названий за ім'ям філософа 3 віку до Р. Х., Евгемера. За цією теорією поганські „боги" — це старі царі, князі та взагалі видатні люди, що їх пізніш епочали обожувати та їм поклонятись, як богам. Цю теорію прийняли деякі християнські письменники. В творах, що були відомі на Україні, евгеризм репрезентований досить часто: зустрічаємо його в житіях святих, що прийшли на Україну вже в 11 віці, у Малали, в так званому „Хожденні Богородиці по мукаx", (в пеклі) і т.д. Зустрічаємо евгемеризм і в так званій „Книзі Премудрости", що не увійшла до Віблії, але визнається церквою як корисний твір, який дозволено читати віруючим. І погляди евгемеризму зустрічаємо дійсно вже в найстаршому Київському літописі, потім в Галицькому літописі. Коли автор „Слова о полку Ігоревім" зве старих українців „внуками ДажБога", то він, мабуть, вважає ДажБога старим українським „руським" князем.

Далі доповідач зупинився на новіших часах. В 16 віці православні ще плекали грецьку мову: приїзджих грецьких патріярхів у Львові вітали грецькою мовою, Захарія Копистенський користався грецькими творами отців церкви. Але вже „нововірці", наприклад Аріяни потребували латинської мови для читання своєї релігійної літератури. Потребували її і всі, кому доводилось мати справи з польськими канцеляріями. Коли П. Могила запровадив у Київській Академії вивчення латинської мови, він тільки закріпив стан речей, що вже склалися до нього. Для навчання вживали античних авторів. Треба сказати, що майже недосліджена література писана українцями латинською мовою, широка та цікава: тут є і цінні богословські трактати, і підручники філософії та поетики, і вірші (напр. цікава Похвала Києву Теофана Прокоповича, елегія до своєї бібліотеки Стефана Яворського, вірші Сковороди і т.д.).

Важливо встановити, що саме з старих авторів читали на Україні в 17 та 18 вв. Для цього є багато джерел: це каталоги старих бібліотек українських вчених та письменників, численні цитати в їх творах, нарешті щоденники та листування. Проф. Д. Чижевський подав лише приклади: так св. Дмитро, пишучи листа комусь до Вільна, цитує римських поетів Авхонія Авзонія, Ювенала, Марціала, Вергілія. Не завжди цитати мусіли походити з перших джерел: було тоді досить збірок цитат. Проповідники часто користувались античними письменниками.

В кожнім разі, багато античного матеріялу знову пішло в народ, як прислів'я, анекдоти, оповідання. Не дурно Гоголь змусив Тараса Бульбу згадати Горація. Дослідження античної спадщини на Україні в 17-18 в. заслуговує великої уваги та пильного вивчення.

В дискусії виникло між іншим питання про те, коли на Україні познайомились з латинською мовою. Доповідач гадає, що це сталось ймовірно наприкінці 15 -початку 16 в. Але вже в старій літературі були переклади: наприклад, так званий „Римський Патерик" папи Григорія, кілька житій; один з двох перекладів так званої „Євангелії Никодима" (апокриф, але церквою не заборонений) зроблено з латинської мови, перекладені з латинської мови є місця в „Кормчій" (збірці церковних законів) і т.д. Але ці переклади, ймовірно, прийшли на Україну з Моравії. Не треба забувати і одружень князів та їх дітей з західніми князями та принцесами. Князь Із'яслав І. та його син Ярополк в 11 в. об'їздили частину Европи.

• ПОВІДОМЛЕННЯ •

Наукове Т-во ім. Шевченка
302 Вест 13-та вул., Ню Йорк
Субота, 11-го червня 1955 р.
год. 6-та вечора
доповідь
Д-ра Миколи Кушніренка
на тему
„Греко-католицьке Духовенство і церква на Закарпатті під суспільно-національним оглядом".
Гостям раді.

З ЖИТТЯ НТШ В НЮ ЙОРКУ

ЯК ДОБУВАЄТЬСЯ ЗОЛОТО НА КОЛИМІ?

На таку тему виголосив дня 12 лютого 1955 р. інж. екон. М. Млаковий доповідь на засіданні Економічної Комісії НТШ у Ню Йорку.

Доповідач, колишній політв'язень колимських невільничих таборів, добре знайомий із темою, як безпосередній учасник добування золота на Колимі

Цей дорогоцінний метал находиться в розсипному стані у вічно замерзлому ґрунті долин гірського хребта Черського, що проходить у південно-західній частині Колими. Наявність тут золота пов'язують з льодового добою. Куски золота мають форму камінчиків різної величини.

Добування цього металу на Колимі окреслив доповідач трьома рисами: примітивністю методів добування, їх хижацьким характером та дорогою ціною.

Як приклад, доповідач навів методи добування золота на Алясці, що находиться в кліматичних умовах, подібних до Колими. Там доведено механізацію процесів до того ступня, що фізичної праці людини майже не видно. Навпаки, на Колимі, за вийнятком незначної механізації транспортування золотоносного ґрунту вагонетками до місця промивання, всі процеси робіт, так по зняттю незолотоносного шару, як і копання золотоносного ґрунту, доставки його до віддалених вагонеток та самого промивання відбуваються руками політв'язнів. Усі ці процеси прелеґент пояснив за допомогою накресленого на таблиці рисунку т. зв. „бутари" — місця промивання накопаного ґрунту та остаточного одержання золота. Тому, що адміністрація табору старається якнайшвидше виконати плян добування золота, а всі робітники-політв'язні працюють у важких умовах, багато золотоносного ґрунту залишається невикористаною й іде у відходи.

Уся праця добування золота відбувається дорогою ціною — коштом страждань і життя багатьох тисяч політв'язнів, в більшості українців, шлях транспортування яких демонстрував прелеґент на спеціяльній мапі. Політв'язні гинуть на Колимі масово від голоду, нелюдських житлових умов, перевисназення тяжкою працею, не раз до 16 годин денно, кожного дня без днів відпочинку, лютих морозів, морального та фізичного терору з боку адміністрації та кримінальників. Все це приводить до масових самокаліцтв і самогубств та вимирання політв'язнів. Рахуючи на гроші, кошти добування золота на Колимі є мінімальні, якщо мати на увазі вартість жалюгідного втримання основного продуцента золота — політв'язня.

Тому не дивно, що СССР може легко конкурувати золотом на міжнародних ринках. За золото добуте потом і кров'ю політв'язнів совєти втримують п'яті колони у світі та з цього ж золота чеканять медалі, що ними наділюють своїх вірних слуг у межах СССР і закордоном.

ЖИДИ В АМЕРИЦІ

(Закінчення зі стор. 2-гої)

всьому континенті, від одного до другого океану. Але масовий наплив жидів до ЗДА почався щойно в рр. 1881-1914, коли в царській Росії відбувались погроми й антисемітські процеси. У тому часі, до першої світової війни, прибуло з України, Білоруси, Польщі й балтійських країн, себто звідтіль, де москалі провели були „черту оседлости", — 2,000,000. Сьогодні, як уже згадано, нараховують кругло 5 мільйонів жидів в Америці, на всіх 11,500,000 в усьому світі.

Звідки походять мільйонові мастки деяких жидівських родин в ЗДА, власників найбільших департаментових крамниць і підприємств? Зараз після свого приїзду, жиди закладали тут маленькі крамниці біля шляхів і по містах. „Вони росли разом із зростом міст" — пише названий вгорі автор. Таким чином народились фірми Гімбельс, Штравс і багато-багато інших. Коли в 40-их рр. винайдено машину до шиття, жиди перші вхопились за кравецькі робітні, особливо для дітей і жінок. Це запевнило їм потім — і по нинішний день — майже монополь у текстильному промислі. Те саме було з автомобільним, радіовим і кінематографічним промислом. Вони засновували спершу маленькі заклади, — але ці заклади були першими в даних ділянках. Жиди рискували своїм капіталом у не відкритих ще царинах діяльности і — вигравали, опановуючи і розбудовуючи ті царини в могутні чинники економічного й культурного розвитку держави. Те саме було в професійному русі. Жиди були першими, що в 1900 році заснували юнію „Інтернешенел Ледіс Гармент Воркерс Юніон", яка спершу об'єднувала „гурток повних розпуки бідних жінок у середньому і старшому віці". Та юнія мала дуже мало членів і — ніякого впливу. Але за десять років вона вже стала могутньою організацією. Сьогодні у цій юнії три чверти членів — не жиди, але юнійний рух, започаткований і підтримуваний жидами, залишився під їх сильним впливом. Подібно було з театрами, концертами, оркестрами, часописами, кіном. Список жидів, які грають чільну ролю в ЗДА, охоплює сотні й тисячі прізвищ: в науці, музиці, кінотеатрі, театрі, важкому промислі, автомобільній продукції, електричній продукції, радіо, в будівництві, пресі, політиці, адміністрації, дипломатії...

Читаючи статті про жидів, про їхні впливи в ЗДА і про те, як вони дійшли до них, чим вони заслужилися для ЗДА і що вони взагалі дали для ЗДА, насувається рефлексія: пора б була нам, українцям, дбайливо реєструвати все те, що ми дали і даємо З'єдиненим Державам. Треба це робити тому, що значення кожної національної групи в Америці пропорційне до їх ролі, яку вони активно грають в збірному американському житті, і до їх заслуг для цілої Америки. І тому першим законом для кожної національної групи в ЗДА є: плекаючи рідну культуру, гуртуючись у своїх організаціях та зберігаючи свою національну прикметність, не замикатись у тісному своєму ґетті, а включатись у все-американське життя і там проявляти свій хист, своє знання, там здобувати собі повагу. І тоді не буде нарікань, що хтось має більше значення від нас...

В'єтнамські комуністи хочуть „вільних виборів"

Ганой. — Північно-в'єтнамський комуністичний уряд заявив, що він хоче приступити до розмов з „уповноваженими представниками" південно-в'єтнамського уряду в справі переведення на всій території В'єтнаму „вільних парляментських виборів", на підставі яких має наступити з'єднинення країни. Женевський договір про перемир'я в Індо-Китаї, на підставі якого В'єтнам поділено на дві частини, північну комуністичну й південну вільну, передбачував, що 19 липня 1956 року відбудуться в цілому В'єтнамі вибори, у висліді яких прийде знову з'єдинення країни. В'єтнамські комуністи пропонують, щоб на рік перед отим передбаченим терміном виборів, 19 липня ц. р., розпочати на цю тему переговори. Однак Південний Вє'тнам, який не підписав був Женевського договору, не почувається зв'язаним з постановами Женевської конференції. Він, так само, як комуністи, змагає до об'єднання країни, але не вірить, щоб в комуністичній частині краю могли відбутись дійсно вільні вибори, а далі, хоче перевести спершу в південній частині країни таку стабілізацію влади й такі реформи, які ослабили б теперішні поважні комунофільські настрої серед населення. За Женевським договором, невтральна комісія, зложена з представників Індії, Канади і Польщі мала б стежити за виборами.

Сенатська комісія за безпартійну перевірку системи безпеки

Вашингтон. — Сенатська підкомісія одноголосно прийняла резолюцію, щоб справу державної безпеки провірила окрема двопартійна комісія та щоб цю справу вилучити з партійних порахунків. Хоч департамент справедливости холодно ставиться до цього проєкту, то три республіканські члени цієї підкомісії приєдналися до чотирьох демократів і голосували за тим, щоб окремо комісія перевірила дотеперішні дії всіх урядових аґенцій, які дбають про безпеку країни. Ця комісія мала б повести слідство в справі кільканадцяти дорікань, які досі виникли в цій справі. Вона має вистудіювати „всю урядову програму безпеки, — включаючи різні статути урядових аґенцій, президентські зарядження та урядові регуляміни і директиви." Ця комісія мусить вивчити всі закони, які відносяться до саботажів і шпигунства та виконні розпорядки до цих законів. — До кінця 1956 року ця комісія має здати звіт про свою працю, але це станеться аж після виборів в 1956 році, щоб справа не була предметом виборчої кампанії. Ця комісія складатиметься з таких членів: чотири члени визначить президент, чотири провідник Сенату і стільки ж спікер Палати Репрезентантів. Кожний з них має призначити по два демократи і республіканці. — Сенатська підкомісія прийняла цю резолюцію після того, як бувший республіканський сенатор Геррі П. Кейн, який тепер є членом Контрольної Ради в справах підривної діяльности, гостро критикував генерального прокуратора — Герберта Бравнелла за його списки підривних організацій.

Український Літературно-Мистецький Клюб

Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку повідомляє, що в п'ятницю 10 червня 1955 відбудеться в приміщенні Клюбу перший виступ у новому складі і з новим репертуаром мішаного квартету „Вандура" у складі: Ганна Хамула, Христя Карпевич, Володимир Юркевич і Роман Левицький. Патронують: І. Прийма, Л. Осіньчук, М. Фоменко, С. Литвиненко. Початок о год. 8.30 увечорі.

Спорт

УСК НЮ ЙОРК — МИСТЦЕМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІҐИ

Хоч УСК Ню Йорк має ще одні мистецькі змагання проти Маккабі С. К., однак практично по двох останніх перемогах проти Йонкерс С. К. (3:1) та проти Бруклин Шкотів (3:0) УСК вже є мистцем Національної Ліґи в Ню Йорку. Це без сумніву один із радісних моментів не тільки для самих симпатиків футболу нашої Метрополії, але цілої нашої громади. Бо й у футболі ми є одними із перших. Про саму справу звання першуна здобуте УСК-ом — Ню Йорк, ми дозволимо собі дещо більше сказати пізніше, а сьогодні підкреслимо деякі моменти із самої гри УСК-у проти Шкотів.

УСК відбув ці змагання в суботу 28 травня. А тому, що перенесення самих змагань на суботу, було доконано, тому теж перша команда УСК-у не була в спромозі взяти участи в святкуванню „Тризубу" та „Стріли" в Черчу.

УСК виступив до цих змагань без Наливайка й Колодія, яких заступили цілком вдало два „ветерани": Кутний та Палій. Приємно ствердити, що крім усіх знаних оборонців доброї слави УСК, які мешкають в Ню Йорку, ми побачили теж і спричинника усіх 3-ох воріт — Арнта... з Гартфорду. Ціла команда грала амбітно, завзято із сильною волею перемоги. Приємно і те, що молодші й старші змагуни поволі знаходять „спільну мову" і що перемога це вислід співпраці одних і других. Вирізняти когось зокрема — важко, бо всі дали зі себе, що могли. Цьолко на воротах, як звичайно, певний, Шміґель і Підгорецький на обороні грали добре. Поміч в складі — Кутний — Серант — Коваль — заімпонувала, а в аваці працьовитий як звичайно Павлюк, аґресивний та скорий Олійник, вкінці дуже добрий технічно Голюка — були в спромозі „послати" в акцію голодного на ворота Арнта, який їх здобув аж трос.

Василькевич на лівому крилі так подобався, хоч може замало висилюється, що на довшу мету може бути в дечому і не зовсім корисним явищем. Палій таки переконує, що йому ще за скоро йти на „емеритуру"...

Ну, але вітаючи новоспеченого мистця, ми сподіваємося, що УСК ще цього сезону заграє якісь поважні змагання, тимбільше, що хвилевий спадок форми вже мабуть проминув.

(lc)

ІНДИВІДУАЛЬНІ ПРИБУТКИ ОСЯГНУЛИ РЕКОРДОВЕ ЧИСЛО

Вашинґтон. — Статистичне Бюро при департаменті торгівлі повідомляє, що персональні прибутки в місяці квітні дійшли до такого числа, що впродовж року вони виносили б 295,600,000,000 долярів, якщо б господарка йшла таким темпом і надалі. Прибутки осіб збільшуються постійно від листопада минулого року. Це збільшення індивідуальних прибутків спричинило збільшення заробітків у промислі. В квітні ці прибутки окремих осіб були на один більйон долярів більші впорівнянні з березнем цього року, коли вони були також на рекордовій вишині. Квітневі прибутки були на 11 більйонів вищі в порівнянні з тим самим місяцем минулого року.

● **Часописи пригадують**, що найжахливіший торнадо в історії ЗДА був 18 березня 1925 р., коли в стейті Міссурі, Иллиной і Індіяні згинули 689 осіб.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Піврічні збори Б-ва св. Василія Відд. 339 відбудуться в суботу, 11-го червня, о год. 7-ій веч., в домі Горожан на Лавренц вул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих бути присутніми, буде звіт контролі та роздача дивіденд. Довгуючих проситься вирівняти залеглі вкладки. — О. Будай, предс.; В. Мущинка, кас.; А. Хромяк, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Піврічні збори С-ва „Любов", Відд. 37 відбудуться в четвер, 9-го червня, о год. 7:30 веч. Проситься всіх членкинь явитись на ці збори, буде звіт контрольної комісії і роздача дивіденд. — А. Погранична, предс.; А. Гнатюк, фін. секр.; М. Полевчак, рек. секр. Е. Іваник, кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Зап. Січ відд. 371, відбудуться в п'ятницю, 10-го червня, о год. 8-ій веч., в Січовій залі при 506 S. 18 Avenue. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах Відділу. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Т-во Дарахівщина Відд. 275 повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу, 11-го червня, о год. 7-ій ввечір, в церковній залі при вул. Грін і Сусекс. На просьбу фін. секр. члени, які платять місячно, а не можуть приходити на збори через які-небудь перешкоди, повинні прислати почтою свої належитости на час. Грошеві вплати просимо слати на адресу: N. Manorek, 24 Mercer St., Jersey City, N. J. — В. Юрків, рек. секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Б-во св. Стефана Відд. 221, повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 12 червня, о год. 12:30 пополудні, в Домі Відд. УНС 841 N. Western Ave. Вже одержано дивіденди з УНС для членів. Делеґат нашого Відділу на Шостий Конґрес УККА здасть звіт. Маємо важні справи до полагодження. Тому просимо всіх членів обов'язково прибути. — Ф. Василовський, предс.; І. Михальцевич, кас.; Т. Шпікула, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Місячні збори Т-ва ім. Мар. Шашкевича 94 Відд. відбудуться в неділю, 12-го червня, о год. 1:30 пополудні, в залі У. Д. К., 2376 Grailing. Просимо всіх членів прийти на збори й забрати свої дивіденди. — Управа.

ЙОНҐСТАВН, О. — Т-во ім. О. Васараб Відд. 348 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12-го червня, зараз по Великій Службі Божій в церковній залі при 526 Вест Райен Евеню. Проситься усіх членів прийти і вирівняти свій довг, та забрати свої дивіденди. — Т. Черніґа, предс.; Т. Періг, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Т-во Українська Січ, Відд. 59 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 11-го червня, в У. Н. Домі під ч. 517 Галет вул., о год. 7:30 веч. Взивається все членство прийти громадно на час. Члени одержуть чеки дивіденди. Делеґат здасть звіт з Конґресу УКК. Буде справа спільного пікніку, щоби всі члени розібрали білети на пікнік та інші справи до обговорення як організування нових членів до Т-ва і Союзу. — М. Галькевич, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Т-во Над Збруча Відд. 280 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12-го червня, о год. 2-ій попол., в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лаканна Евеню. Пригадується всім членам, що на зборах буде роздача дивіденд. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Зоря" Відд. 69 відбудуться в суботу, 11-го травня, о год. 8-ій веч., в церковній залі св. Юрія заля ч. 5. під ч. 33 Іст 7 вул. Просимо всіх членів прийти на збори і розібрати чеки дивіденди з УНСоюзу. — М. Ликтей, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність", Відд. 163, відбудуться в неділю, 12-го червня, в Домі Горожан, 847 N. Franklin St., о год. 1-ій попол. Проситься всіх членів бути на означений час. — М. Лешак, предс.; С. Филик, рек. секр. І. Потучко, фін. секр.

БРОНКС, Н. Й. — Т-во „Згода" Відд. 210 повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 11-го червня при 714 Logen Ave., о 8 год. веч. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо маємо багато справ до полагодження і буде роздача дивіденд. — І. Вазиляк, предс.; М. Яйко, кас.; І. Франко, секр.

ТОМАСТОН, МАСС. — Т-во Укр. Січ, Відд. 421 буде мати збори в суботу, 11-го червня, о 8-ій год. веч., в укр. залі. — І. Наконий, предс.; М. Шипівка, кас.; Ю. Береза, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ Відд. 367 відбудуться в неділю, 12-го червня, о 1:30 попол., у церковній залі. Прохаємо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження — приготовлення до Річного Пікніку, вибір комісій і роздача чеків дивіденди. Повідомляється довгуючих членів, щоб вирівняли свої вкладки і належности в цім місяці, щоб не були подані до суспенди. — К. Манківський, предс.; Т. Песко, кас.; В. Попович, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 349 відбудуться в неділю, 12-го червня, о год. 2-ій попол., в домі Лісного. Всі члени повинні прийти на збори, буде роздача дивіденди. — Шеґера, предс.; В. Ясіновський, кас.; М. Лісний, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Збори Б-ва св. Петра і Павла, Відд. 220 відбудуться в суботу, 11-го червня о год. 7:30 веч., в параф. залі 4952 S. Paulina St. Проситься членів явитись на час, буде роздача дивіденд від УНС й інші справи до вирішення. — Г. Гарасим, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Т-во Укр. Січ Відд. 182 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12-го червня, о год. 2-ій попол., в парафіяльній шкільній залі 45-47 Говп Евеню, Пассайк, Н. Дж. Проситься членів прийти на збори та вирівняти свої місячні вкладки і забрати чеки дивіденди від УНС. — Управа.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Т-ва „Сокіл", Відд. 336, відбудуться в неділю, дня 12-го червня, о год. 1-ій пополудні в У. Н. Домі. Проситься членів прийти на збори й при цьому вплатити належні вкладки. — Я. Дзядига, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Б-во св. Василія Вел., Відд. 364, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. червня, о 2-ій год., в Українськім Домі при 3161 East 93 St. Проситься членів прийти на збори. Буде звіт делеґата з конґресу УКК і інші важні справи до полагодження. — Г. Кукіз, предс.; И. Стойка, рек. секр; В. Врездун, кас.; В. Владика, фін. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Відділ 292 подає до відома всім своїм членам, що піврічні збори відбудуться в неділю, 12-го червня, о год. 1:30 попол., в У. Н. Домі при Мішіґан і Мартин вул. Проситься членів обов'язково прийти на ці збори. Буде звіт піврічної праці урядників і звіт делеґатів на шостий Конґрес УКК, а також буде роздача дивіденд для членів і другі важні справи до полагодження. — Д. Дубрівний, секр. рек.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. Петра і Павла Відд. 102 відбудуться в неділю, 12-го червня, зараз по співаній Службі Божій в церковній залі. Просимо всіх членів приїхати по дивіденди. — Н. Довган, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во Дм. Вітовського, Відд. 375, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 11-го червня. Прошу прибути і відібрати собі чеки дивіденд. — В. Василюк, гол.; О. Бережницький, кас.; Є. Грималяк, секр.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. — Б-во св. Арх. Михаїла, Відд. 211, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 11-го червня, о год. 7:30 веч.; в залі Укр. Катол. Церкви, 35 Варен вул. Проситься всіх членів прийти на ті збори, буде звіт уряду і конкрольорів за 6 місяців та роздача дивіденд-чеків від УНС. Довгуючі члени повинні вирівняти свої вкладки. — П. Тіцкий, предс.; П. Телешеський, кас.; Т. Соколовський, секр.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ЧЕСТЕР, ПА. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 156, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в суботу, 11. червня, о 8 год. веч. Просимо всіх членів бути присутними, бо секретар буде роздавати дивіденди і буде звіт з пікніку. — В. Новак, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во ім. М. Грушевського, Відд. 219, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 11-го червня, в год. 7-ій веч., в церковній залі під ч. 675 South 19th St. Просимо всіх членів явитися на зборах, бо маємо дуже важні справи до полагодження. — Управа.

В НЕДІЛЮ, 12-го ЧЕРВНЯ 1955 Р.
в першу річницю смерти
бл. п. інж. Дмитра ПАВЛОВСЬКОГО
буде відправлена
ПАНАХИДА
після Служби Божої
в Укр. Авток. Правосл. Церкві св. Покрови
2225 N. Masher St., Phila., Pa.
Марія, Галина, Олег ПАВЛОВСЬКІ

ПОДЯКА

Волею Всевишнього відійшов від нас у вічність дня 28. квітня 1955 р., до кінця вірний ідеалам свойого життя, наш Найдорожчий Муж і Батько

бл. п. Ілля СЕМЯНЧУК

Наша Рідня, Громадські Організації, наші Приятелі і Знайомі виявили стільки пошани Покійному, а нам шляхотного співчуття і допомоги під час недуги, смерти й похорону, що ми невсилі висловити нашої вдячности та передати її особисто всім організаціям і Всім Добрим Людям, що були і є дальше для нас великою моральною піддержкою у нашім великім горю, тому просимо ласкаво цією дорогою прийняти нашу глибоко-сердечну подяку.

Найперше щиро дякуємо Високопреподобним Отцям Василіянам, а особливо о. Ігуменові Д-р В. Ґавлічеві, пароховi церкви св. о. Миколая у Шикаґо, — за відвідини Покійного в часі недуги, відслуження похоронних відправ і християнські слова співчуття, о. В. Сороці за останнє уділення Найсвятіших Тайн і прощальні слова над могилою, о. Д-р М. Ґаврикові й о. А. Микиті за співучасть у відправі св. Літургії.

Щиро дякуємо Високоповажаному п. Д-р Романові Крупці за дуже дбайливу лікарську опіку над Покійним під час тяжкої, невилічимої недуги.

Нашу сердечку подяку складаємо Приятелям і Знайомим за особисті відвідини Покійного в часі тяжкої недуги.

Щиро дякуємо Друзям Покійного, Високоповажним Панам Кооператорам за несення домовини. За прощальні слова над могилою, дякуємо щиро Високоповажним ВП. П. Дир. Р. Мицикові від Кооперативних Установ; ВП. П. Д-р Т. Ґасцькому від Управи Т-ва „Провидіння" і Т-ва „Обнова"; ВП. П. Дир. В. Тимцюракові від Побратимів Зброї і Т-ва „Самопоміч"

Хорові „Сурма" складаємо нашу подяку за спів під час панахиди а Пластункам і Пластунам за несення вінків.

Нашу сердечну подяку складаємо: Проводам і Членству кооперативних, релігійних, комбатантських, жіночих, молодечих і суспільно-політичних організацій, нашій Рідні, нашим Приятелям і Знайомим: за участь у панахиді, за відвідини і мольби в похоронній каплиці, за пожертви на Служби Божі, за вінки й китиці квітів на могилу, за жертви на харитативні і громадські цілі, замість квітів на могилу, за дуже численну участь у відданні останньої прислуги Покійному та за устні і письменні вислови співчуття у нашому горю.

Похоронному заведенню ВП. Панів Василя і Богдана Музики щиро дякуємо за дбайливе переведення похорону.

Нехай Милосердний Господь винагородить Вас усіх — усіх за Ваші щирі молитви, жертви, любов і пошану виявлені Покійному.

Дружина — МАРІЯ
Дочка — ОЛЕНКА

ТАРЗАН, ч. 3474. Немає часу на розмову.

Нарешті спритна мавполюдина побачила нагоду. Вона кинулася на виючого лева, і довгий клинок, немов дійсна смерть, вбився в люте серце.

Одначе обидва чоловіки не змогли почати першу розмову, бо гомін їхньої боротьби притягнув схвильовану зграю дикунів з найближчого села!